

IL-MALTI

QARI LI TOHROĞ IL-GHAQDA
TAL-KITTIEBA TAL-MALTI }

GUNJU
1950

It-Tijatru Mezz ta' Togħlim

DAN l-ahħar il-Gvern fetaħ it-Tijatru Knights' Hall għat-tfal ta' l-iskola u ġħal dawk kollha li jitħajru jaġħtu rappreżenza tazzjonijiet teatrali. Htija tal-konkorrenza qawwija tat-“talkies”, il-kumpannijiet drammatiċi qażla kien fadlhom fejn iwettqu l-ħidma tagħhom u ġħaldaqshekk ma setgħux jisviluppaw it-talent ta' bosta mill-atturi u juru lill-poplu safejn jista' jwassal il-gejnju teatrali Malti.

Iżda aħna ħadna pjaciż b'dan it-tijatru ġdid ġħall-effett li se jkollu fuq l-istruzzjoni tal-poplu. Il-lum hu magħruf li l-palk hu wieħed mill-aqwa mezzi ta' l-edukazzjoni u barra minn Malta qeqħdin jinqdew b'dan il-mezz biex igħallmu t-tfal dak li hu tajjeb u sabiħ, biex jiftħulhom moħhom ġħal dak li hu sewwa, biex iwissuhom fuq it-tiġriġ tal-ħajja, biex iderruhom iġibu ruħ-hom ta' rgiel u biex iħajruhom jaġħiż lu dak li hu tajjeb u xiera, u jbarru dak li hu sfiq jew iħammar il-wieċċ.

It-tfal għandhom moħhom riċettiv aktar mill-kbar u ġħal-hekk huma jistgħu jixorbu bil-ħeffa t-tagħlim billi jinqdew b'diversi sensi; dari kienu jiddependu mill-memorja biex jitharrġu fl-istudji; il-lum barra l-memorja għandhom il-ġħajnejn u tal-widnejn biex ikattru u jħaffu s-sistemi tat-tagħlim. Il-mezzi visivi u uditorji-ħadu post ewljeni fl-istruzzjoni għax is-sur-mastrijet sabu li dawn ikattru l-għerf bla ma jdejqu jew jgħajju lill-istudent. Mhux hekk biss, imma sabu li aktar jibqa' mwaħħal fil-moħħ dak il-ġħerf li l-ewwel naqravu fuq il-kotba mbagħad narawħ imġħalleml fuq il-liżżeर. Għax ji ftit kliem permezz tal-palk nakkwistaw it-tagħlim mhux biss bil-qari iżda bl-esperjenza wkoll: dik l-esperjenza li ma hawn xejn li jiswa daqsha bħala mgħallma tal-ħajja.

Il-lum qeqħdin ngħixu fi żmien ta' taħwid u ta' tferfix mill-akbar, il-ħin hu qasir ġħal kulħadd, kull minn tara hu mgħaġġel u bilkemm jista' jaħħaq max-xogħol tiegħi; bħala konsegwenza ftit huma dawk li ġħandhom ħin biżżejjed biex joqogħdu jix-xiegħlu fil-kotba u jistahjew bi spekulazzjoniżiet estetici jew jit-hennew b'konsiderazzjoniżiet etiċċi. Għal ħafna nies it-tijatru hu

l-uniku mezz biex ikunu jafu dwar ix-rejriet tul-hajja li qegħdin iġħixru fiha u minn fuq il-palk jieħdu idea tal-problemi li qegħdin iħablu d-dinja moderna.

Sakemm it-tijatru hu mera ta' dak li huwa xieraq jijswa ta' qid kbir għax iservi bħala għajnejn ta' tagħlim, iżda sfortunatament minn kulħadd jinqeda bit-tijatru biex icċerred is-sewwa; hemm minn bidel it-tijatru f'wirja ta' passjonijiet baxxi, u hemm oħra jn li lit-tijatru jqisuh hanut minn fejn jaqilgħu flejjes kbar. Min għandu din il-fehma dwar it-tijatru qatt ma jista' jsejjedqu u jagħni-ni bi skopijiet serji u ta' min ifaħħarhom. Tijatri miftuħin għal qligh il-flus biss qutt ma jistgħu iġħinu l-aspirazzjonijiet nobbli tal-hajja, aktarx jistgħu jħassru l-kostumi, iwebbsu l-qlub u jdall-mu l-imħu tal-poplu. Id-deni li jijsfa' minn tijatri bħal dawn jista' jitħassar biss minn tijatri oħra imwaqqfa għall-ġid tal-poplu, għat-tagħlim tas-sewwa jew għal mogħidja taż-żmien skond ma trid il-Knisja Mqaddsa. Kif qal l-Arċisqof Gonzi fil-stuħ tan-Knights' Hall, il-Knisja qatt ma kienet kontra t-tijatru onest, serju u istruttiv, għax fih issib mezz biex jitħarsu l-kostumi u jsaħħu l-ġibdiet taħbi.

Għallhekk id-Dipartiment ta' l-Edukazzjoni li ħa ġsieb biex jiftaħ dan it-tijatru jistħoqqlu kull tifħir għal optra sabiħa u fejjieda li għamel, u aħna certi li dak it-tijatru sejjjer ikun mezz mill-aqwa għall-progress fit-taqħlim ta' wliedna; bis-saħħha ta' dan it-tijatru t-t-fal jieħdu kunfidenza mal-palk u jitħarrġu kif iġibu ruħ-hom, kif jitkellmu, u kif joqogħdu quddiem in-nies, jeħilsu minn mistħija żejda, ma jibqgħux grixtin, iħollu lsienhom u jidraw jid-hru fil-pubbliku, b'hekk huma jitgħallmu manjjeri dħulin u rżina u jisviluppaw il-ġenju, l-intellett u donijiet oħra li jista' jkollhom moħbija.

Għalhekk mela, bħalma għidna qabel, id-Dipartiment tat-Tagħlim il-lum qiegħed jinqeda bil-palk u b'li screen, għax sab li dawn iservu ta' għajjnuna kbira lis-surmastrijet. Tant hu hekk li ffit ilu f'dak id-Dipartiment twaqqfet fergħha gdida ta' tagħlim imsejħha "Visual Education", li kellha suċċess kbir u qiegħda tagħmel qid bla tarf. Permezz ta' din il-fergħa t-t-fal jitgħallmu mhux b'li jaqraw iż-żda b'li jaraw. Għax il-lum nafu li t-t-fal jimpressjonaw ruħ-hom ħafna bit-talkies u bil-films u jekk dawk it-talkies jew dawk il-films ikollhom skop ta' tagħlim jistgħu jkunu ta' għajjnuna kbira fl-istruzzjoni. F'artikolu li deher fin-"*New Era*" Mr. Val. Walker kiteb hekk: "*Much is being done on the*

influence of the cinema on adolescents; but the fact must be faced by educationists that it is in the infant, even nursery school years, that habits of regular cinema attendance are being formed. If we are to turn to the cinema for constructive purposes, and at the same time to broaden the range of children's leisure time activities, we must not wait until the years of adolescence" ().*

Aħna bħala Għaqda tal-Kittieba għandna d-dmir mhux li niktbu kotba biss iżda li nghinu dak kollu li għandu skop kulturali, għax il-koltura twitti t-triq għal opri letterarji. Dan it-tijatru li fetaħ il-Gvern jista' jħajjar kittieba biex jindahlu għal xogħliljet drammatiċi għar issa huma jafu li hemm post tajjeb, sabiħ u ma jongħsu xejn fejn jurrappreżentaw opri tagħhom u fejn isibu nies imħarrġin biex jaħdmu homlhom u pubbliku li ja-prezzahomlhom. J'Alla, mela, dan it-tijatru l-ġdid iseħħ, jimxi 'l-quddiem għall-ġid ta' wliedna, ta' niesna u ta' sħabna l-kittieba.

AKKADEMICI ĠODDA

Fil-laqgħa tal-Kunsill li saret nhar id-29 ta' Mejju 1950, kienu maħturin Membri Akademici Patri Pawl Galea O.P., S.Th.Lec. & Lic., u s-Sur Wallace Ph. Gulia, B.A., B.Sc., Ph.C., D.P.A. (Lond.). Nifirħulhom.

* "The New Era", 3. 1950, 44-50.